

БИКОВ І. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права

НАБЛИЖЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Європейські стандарти в галузі митного законодавства впевнено входять в сучасну національну правову систему України. Це ставить перед юридичною наукою не лише питання співвідношення стандартів ЄС та національної системи митного законодавства, а і питання особливості їх наближення до українських реалій. Аналіз застосування міжнародних вимог та стандартів є не лише теоретичною проблемою, а і практичним аспектом діяльності митних органів України. Процес наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС доцільно розглядати як складову загального процесу економічної та політичної модернізації українського суспільства. Окремі аспекти з наближення митного законодавства до стандартів ЄС описані у працях Є. В. Додіна, Ю. М. Дьоміна, Б. А. Кормича, С. М. Перепьолкіна, О. В. Тодошака, та ін.

Історичним етапом розвитку митного законодавства для України є Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами (УПС), яка стала першою угодою підписаною ЄС з Україною, як країною колишнього Радянського Союзу. Угода започатковує співробітництво між Україною та ЄС у правовій, політичній, торгівельно-економічній та інших сферах. Так ч. 2 ст. 51 УПС підкреслює, те, що приблизна адекватність (відповідність) законів має бути зокрема і в галузі митного законодавства, а ст. 76 УПС розкриває суть задекларованого співробітництва та зближення української митної системи з митною системою Співтовариства. [2] Як бачимо, Україна ще в 1994 році взяла на себе зобов'язання вжити заходів для забезпечення того, щоб її законодавство поступово було приведенне у відповідність до законодавства ЄС. Як зазначає Є. В. Додін, митне законодавство, в тому числі і національне, було і залишається мобільною галуззю законодавства, причому зі змінами як еволюційно-го так і революційного характеру. [3]

На шляху наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС одним із ключових для України є приєднання до Кіотської конвенції, яка є орієнтиром у побудові митної регуляторної політики для багатьох держав світу, зокрема: США, країни ЄС, Японія, Канада та інші. Конвенція є основою для уніфікації митного законодавства національних юрисдикцій, адже положення Конвенції сформовані у формі принципів, що дозволяє усувати розбіжності в регулюванні митних процедур, що в цілому сприяє розвитку міжнародної торгівлі.

Підписавши Конвенцію Україна прийняла на себе зобов'язання сприяти спрощенню і гармонізації митних процедур на національному рівні. Важливо відмітити, що Конвенція не містить норми прямої дії, але вказує на необхідність дотримання міжнародних стандартів у сфері митного регулювання та рекомендує учасникам надавати більш сприятливі умови здійснення митних операцій і застосування митних процедур. Так, Україна має оцінити не лише необхідність прискорення митних процедур оформлення та контролю, а і ступінь готовності національної митної служби до застосування принципів Конвенції.

Посилення взаємовідносин України та ЄС створили можливість вийти за межі співпраці та почали розвиватися шляхом поступової економічної інтеграції та поглибленням політичного співробітництва. Ще в березні 2007 року почались переговори щодо розробки Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, так в подальші 6 років відбувся 21 раунд переговорів щодо Угоди про асоціацію, а вже 16 вересня 2014 року Угода про асоціацію була одночасно ратифікована ВРУ та Європейським парламентом. Відповідно до ст. 479 Угоди про асоціацію — УПС втрачає чинність, адже нова Угода про асоціацію покликана забезпечити якісно новий формат взаємовідносин України та ЄС.

Наближенню митного законодавства до стандартів ЄС присвячена глава 5 розділу IV та додаток XV Угоди. Так, Угода передбачає співробітництво з питань спрощення митних процедур та формальностей та протидію шахрайству. Підписаний в рамках співробітництва Протокол про взаємну адміністративну допомогу в митних справах створює умови для забезпечення належного застосування митного законодавства та протидії його порушення адже сторони погодилися надавати одна одній інформацію потрібну для розслідувань митних правопорушень на території іншої сторони, що фактично створює єдину систему митного контролю.

Відповідно до додатку XV Угоди можна виділити наступні напрямки наближення митного законодавства України до стандартів ЄС: а) протягом трьох років з дати набрання чинності Угоди про асоціацію за винятком окремо визначених статей має бути впроваджений Митний кодекс ЄС (Модернізований митний кодекс); б) протягом одного року з дати набрання чинності Угоди положення Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами та положення Конвенції про єдиний режим транзиту мають бути впроваджені до національного митного законодавства; в) не пізніше трьох років з дати набрання чинності Угоди до законодавств України має бути впроваджено розділ I та II Регламенту Ради ЄС № 1186/2009 від 16 листопада 2009 року (про застосування режиму ЄС щодо звільнення від сплати мита); г) протягом трьох років з дати набрання чинності Угоди мають бути впроваджені положення захисту прав інтелектуальної власності на митниці. [1]

З моменту проголошення незалежності Україна стала на шлях формування конкурентного митного законодавства шляхом поетапного та

поступового процесу імплементації норм міжнародного митного права. На розвиток національного митного законодавства будуть впливати міжнародні норми, правила та стандарти, що зумовлено глобалізацією світової економіки та торгівлі. Процес наближення національного митного законодавства до стандартів ЄС вимагає від України виваженого підходу не лише з точки роботи норм права на практиці, а і право реалізації з позиції захисту національних інтересів.

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011
2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами від 14.06.1994 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/998_012
3. Додін Є. В. Виникнення та розвиток митного законодавства в Україні / Є. В. Додін // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.». – Одеса : Юрид. літ., 2012. – Вип. 65. – С. 76– 83.

БРАЧУК А. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри морського та митного права

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ СПРИЯННЯ ЗАКОННОЇ ТОРГІВЛІ У МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРАХ З МИТНИХ ПИТАНЬ

Інтеграція України до світового економічного простору обумовлює необхідність в поступовому переході і адаптації до європейських норм та стандартів для досягнення балансу між спрощенням і сприянням законній торгівлі та ефективним контролем і безпекою [1]. Концепція сприяння законної торгівлі опрацьовується в рамках численних міжнародних організацій: Всесвітня митна організація, Світова організація торгівлі, Організація економічного співробітництва та розвитку, Конференція ООН з торгівлі та розвитку тощо.

В нормативно-правових актах та в наукових дослідженнях відзначається неоднорідна термінологія, що описує концепцію сприяння торгівлі. Використовуються такі терміни, як «спрощення процедур торгівлі», «спрощення торгівлі», «сприяння торгівлі» та «спрощення митних процедур», які слід розглядати за принципом загальне — спеціальне,